

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudců Daniely Zemanové a Miloslava Výborného ve věci žalobce: **N. T. A.**, vystupující též pod jménem N. D. T., zastoupen Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2013, č. j. OAM-374/ZA-ZA06-ZA04-2012, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 2013, č. j. 56 Az 1/2013 - 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany rozhodnutím označeným v záhlaví jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (zákon o azylu). Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl krajský soud svým rozsudkem ze dne 30. 9. 2013 jako nedůvodnou.

[2] Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení výše uvedeného rozsudku krajského soudu. V kasační stížnosti, resp. v jejím doplnění ze dne 11. 12. 2013, uplatnil několik námitek. Předně namítá, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné a pro tuto vadu ho měl krajský soud zrušit. Nepřezkoumatelnost spatřuje v tom, že žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav, přesto rozhodl o nevěrohodnosti tvrzení stěžovatele. Žalovaný se nepokusil tato tvrzení nezávisle verifikovat. Z jeho odůvodnění není dostatečně patrné, z jakých konkrétních osobních poměrů stěžovatele a poměrů ve Vietnamu vycházel. Okolnostmi hrozící újmy v zemi původu stěžovatele se žalovaný v pohovoru zabýval pouze povrchně a své závěry o nevěrohodnosti stěžovatele založil pouze na částečných časových nesrovnalostech událostí ve vylíčeném azylovém příběhu stěžovatele. Tyto nesrovnalosti stěžovatel nepopírá, uvádí však, že jsou vzhledem k odstupu času téměř 4 let od předmětných událostí pochopitelné. Obdobně

nepřezkoumatelný je dle stěžovatele také napadený rozsudek krajského soudu, pokud ten se pouze ztotožnil se závěry žalovaného, aniž by je dostatečně zdůvodnil.

[3] Měl-li žalovaný o tvrzených skutečnostech pochybnosti, mohl a měl si obstarat takové informace o zemi původu, které mu umožní objektivně rozhodnout o důvodnosti obav stěžovatele, k čemuž disponuje rozsáhlým aparátem. Stěžovatel je přesvědčen, že žalovaný postupoval nesprávně, nedůsledně a v rozporu s § 3 správního řádu, neboť skutečný stav věci zjistil nedostatečně. S ohledem na zvláštnost řízení o mezinárodní ochraně mělo být důkazní břemeno rovnoměrně rozděleno mezi stěžovatele a správní orgán. V této souvislosti stěžovatel uvádí, že žalovaný nepřihlédl k informacím o situaci ve Vietnamu vyplývajícím ze zprávy Ministerstva zahraničí USA ze dne 8. 3. 2006 o stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu za rok 2005 a z informace Ministerstva zahraničí ČR ze dne 24. 4. 2006. Z těchto zpráv prý vyplývá, že obavy stěžovatele jsou odůvodněné (následky spojené s trestným činem nedovoleného opuštění vojenské služby, zkorumpovanost soudnictví a vlády, drsné podmínky ve věznicích).

[4] Stěžovatel odkazuje i na čl. 195 až 219 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků z roku 1992 Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Z nich vyplývá, že uprchlík často není schopen doložit svá vyjádření dokumentárními či jinými důkazy; naopak, takové situace budou spíše výjimečné. Je sotva možné, aby uprchlík dokázal každou část svého příběhu a proto je často nutné uznat žadatelovu věc i v případě pochybností. Stěžovatel se domnívá, že uvedené články se vztahují i na jeho osobu a naznačuje, že není v jeho možnostech prokázat jeho tvrzení o hrozící perzekuci v případě jeho návratu do vlasti. Má obavu, že v případě jeho návratu do vlasti bude docházet k pronásledování.

[5] Dále stěžovatel žalovanému i krajskému soudu vytýká, že mu nesprávně přičetli k tíži jeho nepravou identitu, na kterou na území ČR dosud od svého příjezdu (září 2008) pobýval. Odhalení své skutečné identity teprve v žádosti o mezinárodní ochranu považuje s ohledem na své obavy z perzekuce a dokonce ohrožení na životě za zcela pochopitelné a k tomuto jednání se rozhodl teprve v situaci, kdy mu již nezbyvala jiná možnost.

[6] Konečně, stěžovatel tvrdí, že krajský soud nedostatečně přezkoumal rozhodnutí žalovaného, pokud se nezabýval důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. V této části považuje stěžovatel napadené rozhodnutí žalovaného i napadený rozsudek za nepřezkoumatelný a odkazuje na rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 4 Azs 421/2004. Žalovaný ani krajský soud nezjišťovali ani nezohlednili kumulativní efekt všech nastíněných hrozeb; nemohli tak relevantně posoudit naplnění jednotlivých prvků definice uprchlíka.

[7] Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby zdejší soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Specifikum kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany spočívá v tom, že možnost jejího posouzení soudem závisí jak od splnění podmínek její přípustnosti, tak podmínky její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tj. že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

pokračování

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil přípustnost kasační stížnosti, tj. její formální náležitosti. Shledal, že kasační stížnost je z velké části nepřipustná, neboť se opírá o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[10] Stěžovatel ve stručné žalobě pouze zcela obecně namítá, že ve správním řízení uvedl dostatečné důvody (aniž by je blíže v žalobě specifikoval), které jsou podřaditelné pod pojem pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a že mu v zemi původu hrozí nebezpečí spočívající ve mstě ze strany vojáka, s nímž dříve sloužil, případně v hrozbě trestu za útěk z vojny. Dále v žalobě naprosto povšechně tvrdil, že si správní orgán neopatřil dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí a neuvedl objektivní hodnotící úvahu o stěžovatelově situaci a konečně, že nepřihlédl ke všem relevantním skutečnostem (které konkrétní relevantní skutečnosti měl stěžovatel na mysli, však dále neuvedl). Stručně také odcitoval článek 10 Ústavy a článek 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, na základě kterých namítl, že správní orgán byl povinen rozhodnout o tom, jestli v jeho případě není na místě použít pravidlo non-refoulement. V souvislosti s dalšími konkrétními skutkovými důvody odkázal na žádost o udělení mezinárodní ochrany, protokol o pohovoru a správní spis. Naproti tomu z kasačních námitek (viz body [2] až [6] shora) je již na první pohled zřejmé, že je formuluje jinak, mnohem podrobněji, a vznáší námitky zcela nové. Kasační námitky, které svým obsahem přesahují rámec námitek žalobních (vyjma námitek, kterými je zdejší soud povinen zabývat se z úřední povinnosti - § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) proto nutno označit za nepřipustné ve smyslu výše cit. § 104 odst. 4 s. ř. s. Oproti žalobě stěžovatel např. nově namítl, že žalovaný pochybil, pokud založil jeho nevěrohodnost pouze na časových nesrovnalostech ve výpovědi. V žalobě však stěžovatel žádnou argumentaci proti závěru žalovaného o nevěrohodnosti neuvedl. V žalobě stěžovatel taktéž nijak neargumentoval ve vztahu k nepravé identitě, na kterou dosud v ČR pobýval, ani zprávami o stavu v zemi původu, či porušením mezí správního uvážení žalovaným.

[11] Jedinou přípustnou námitkou tedy je námitka naplnění znaků definice pronásledování. Nejvyšší správní soud proto ve smyslu § 104a s. ř. s. posoudil, zda kasační stížnost v tomto rozsahu svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[12] Vymezením institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního se Nejvyšší správní soud zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006–39, č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce nezbytné vyslovit též právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval. Jen je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

[13] Nejvyšší správní soud především zdůrazňuje, že žalovaný založil své rozhodnutí na nevěrohodnosti stěžovatelova příběhu. Tento závěr stěžovatel v žalobě nenapadl, činí to až nyní, v rámci jedné z námitek, která je ovšem nepřipustná (viz bod [10] shora). Protože otázku nevěrohodnosti stěžovatele nemůže zdejší soud přezkoumat, do značné míry ztrácí smysl zabývat se další otázkou, totiž zda by stěžovatelův příběh (byl-li by věrohodný) založil azylový důvod. Přesto lze nad rámec nezbytně nutného podotknout, že k otázce hrozby trestního stíhání v zemi původu se zdejší soud zabýval např. v rozsudku ze dne 12. 4. 2012, čj. 7 Azs 9/2012-46: „*Hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání může být sama o sobě azylově relevantní, pokud osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím brozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné (§ 12 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu). Dále tak tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu, např. proto, že stíhání je vedeno z účelových politických důvodů či proto, aby zastrašilo, umlčelo či jinak nelegitimně ovlivnilo stíhaného nebo jej připravilo o majetek, případně zničilo jeho společenské postavení, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné. Azylově relevantním důvodem proto většinou nebudou excesy při vyšetřování, a to zpravidla ani dějí-li se opakovaně, nejsou-li vedeny zlovolným záměrem, či obecně tvrdá praxe orgánů trestní spravedlnosti, nedosahuje-li nelidských rozměrů.*“ Žádnou z těchto skutečností stěžovatel ve správním řízení ani v řízení soudním netvrdil.

[14] Uvádí-li stěžovatel jako důvod obavy z trestního stíhání problémy se soukromou osobou (kterou stěžovatel vážně zranil při rvačce), lze ho odkázat na rozsáhlou a ustálenou judikaturu zdejšího soudu, která nepřipouští bez dalšího tento důvod jako azylově relevantní, tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny (k tomu viz rozsudky NSS ze dne 31. 10. 2003, čj. 4 Azs 23/2003-65 a ze dne 10. 3. 2004, čj. 3 Azs 22/2004-48). Údajné problémy s vojákem nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory, ale, jak ostatně stěžovatel sám uvádí, jeho osobními spory s tímto vojákem a násilím stěžovatele vůči tomuto vojákovvi. Ani (údajná) hrozba trestního stíhání z důvodu útěku z vojenské služby nezakládá bez dalšího azylový důvod (viz rozsudek NSS ze dne 9. 6. 2008, čj. 5 Azs 18/2008-83).

[15] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Podmínky přijatelnosti v daném případě nejsou splněny a soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 6. února 2014

Zdeněk Kühn
předseda senátu